AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2010 / 15 • Haziran

ERİVAN TÜRKİYE'Yİ ELEŞTİRİYOR

Ömer Engin LÜTEM

Ermenistan Devlet Başkanı Serj Sarkisyan 22 Nisan 2010 tarihinde, önkoşullar ileri sürmeden Türkiyenin protokollere ilişkin süreci ileri götürmeye hazır olmadığının anlaşıldığını, ayrıca protokollerin onaylanması için makul zamanın geçtiğini ileri sürerek, Ermenistanın Protokollerin onaylanması işlemlerini askıya aldığını açıklamıştı. Ermenistanın bu kararı iki ülke ilişkilerinin normalleştirilmesi sürecinde geriye atılmış bir adım olduğunda şüphe bulunmamaktadır. Ancak bu tutumu nedeniyle Ermenistan Rusya, ABD ve AB ülkeleri tarafından eleştirilmemiş, Protokolleri tamamen reddetmemesi bir tür meziyet gibi algılanmıştır. Bu tarihten sonra Protokoller konusu Türkiyenin ve Türk medyasının gündeminde geri planda yer alırken Ermenistanda böyle bir eğilim görülmemiş aksine Başkan Sarkisyan ve Dışişleri bakanı Nalbantyan her fırsatta kendi görüşlerini ileri sürmeye ve Türkiyeyi ve Azerbaycanı eleştirmeye devam etmişlerdir. Mesela Başkan Sarkisyan Nisan ayı sonunda Rus Ria-Novosti Ajansına verdiği bir mülakatta Ermenistanın Protokollere kapıyı kapamadığını ileri sürmüş, ancak aynı zamanda soykırım iddialarının tartışma konusu yapılamayacağını, zira bu konunun yeterince incelendiğini ve belgelere bağlanmış olduğunu, buna karşılık soykırım sonuçlarının (tehcire tabi olan Ermenilerin mirasçılarına mallarının iade edilmesi, bu kişilere tazminat ödenmesi gibi) ortadan kaldırılması konusunun ele alınabileceğini söylemiştir. Protokollerde bu konulara ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır; esasen Lozan Antlaşmasıyla bu tür sorunlar çözümlenmiştir. Hal böyle iken Ermenistan Devlet Başkanının Türkiyenin hiçbir şekilde kabul edemeyeceği konuları ortaya atması aslında Protokolleri artık benimsemediğinin bir göstergesidir. Başkan Sarkisyan Mayıs ayı sonuna doğru Brükselde NATO ve Avrupa Birliği yetkililerine yaptığı konuşmalarda da Türkiye ile Protokollere de değinmiştir. Önce Türkiyenin önkoşullar ileri sürmesinin ve üzerinde anlaşmaya varılmış hususlardan vazgeçmesinin Ermenistanı protokollerin tasdik sürecini askıya almaktan başka çare bırakmadığını ifade etmiştir. Ardından Türkiyenin müzakerelerde güvenilir bir muhatap olma niteliğini kaybettiğini söylemiştir. Ayrıca, Türkiye Avrupa Birliği standartlarına kavuşursa bundan Ermenistanın memnun olacağını zira Ermenistanın, böylece kendi değerlerine yakın olan, daha güvenilir ve istikrarlı muhataba kavuşacağını belirtmiştir. Kısaca Ermenistan Devlet Başkanı Türkiyenin istikrasız ve güvenilmeyen bir ülke olduğunu bu nedenle de Avrupa Birliği standartlarına sahip olmadığını buna karşın Ermenistanın bu standartlara yakın olduğunu iddia etmiştir. Ermenistanın standartları hakkında çok şey söylenebilir. Birine değinelim ve Başkan seçimleri dâhil yapılan tüm seçimlere hile karıştırıldığının uluslararası kuruluşların raporlarıyla sabit olduğunu belirtmekle yetinelim. Brükselde Ermeni topluluğunun

temsilcilerine yaptığı bir konuşmada ise Başkan Sarkisyan, Ermenilerin nefret ifadelerinin hedefi haline geldiğini, komşu bir devletin liderinin, o ülkedeki Ermenilerin, sadece Ermeni oldukları için, sınır dışı edilmeleri gerektiğini söylemesinin 1915 olaylarını düşündürdüğünü, diğer yandan Rwandada da bu tür beyanların şiddet kullanmasına yol açtığını söylemiştir. Ermenistan Devlet Başkanının Başbakan Erdoğanın Türkiyedeki kaçak olarak çalışan Ermeni vatandaşlarının ülkelerine gönderilebileceğine ancak insani mülahazalarla bunun yapılmadığına dair sözlerine atıfta bulunulduğu anlaşılmaktadır; ancak Türkiyede yasal olmayan bir şekilde çalışan kişilerin ülkelerine geri gönderilmesini bir tür tehcir olarak görmek kabulü mümkün olmayan bir abartmadır. Azerbaycanda Sarkisyanın hiddetli sözlerinden payına düşeni almıştır. Bu ülkenin devamlı tehditlerde bulunduğunu ileri süren Sarkisyan Osmanlı İmparatorluğunda olduğu gibi Azerbaycanda da Ermenilerin, rahatsız eden, işe yaramaya ve katliamlar yoluyla ortadan kaldırılması gereken yabancı varlıklar olarak algılandığını söylemiştir. Sarkisyan bu konuda ayrıca Ermeni düşmanlığının bir zihniyet olduğunu ve bu zihniyetin yayılmasının da bir devlet politikası olduğunu, Ermeni düşmanlığının günümüzde insanlardan nefretin (mizantropi) en temel göstergelerinden birini oluşturduğunu iddia etmiştir. Burada da kabulü mümkün olmayan bir abartma görülmektedir. Soykırım iddialarına, Ermenistanda ve Diasporada Türkiye ve Türkler aleyhindeki tüm söylem ve eylemlere, hatta Türk diplomatlarını hedef alan Ermeni terörüne rağmen Türkiyede bir Ermeni düşmanlığı olduğunu söylemek mümkün değildir. Ermenistan Devlet Başkanının bu sözleri kendisinin normalin çok dışında kuşku ve güvensizlik duyguları taşıdığı görülmektedir. Serj Sarkisyan Haziran ayı başında Rusya Devlet Başkanı Dimitri Medvedev ile görüşmek için gittiği Rusyanın Rostov kentinde Ermenilerle de bir araya gelmiş ve yaptığı konuşmada Türkiyenin protokolleri tasdik etmeye hazır olmadığını, devamlı yeni önkoşullar ileri sürdüğünü, ayrıca Karabağ sorunu gibi kendisini ilgilendirmeyen bir konuya müdahale etmeye çalıştığını, Ermenistanın şu anda güvenilemeyen ve yapılmış anlaşmaları bozan bir ülke ile görüşmesinde yarar olmadığını ifade etmiştir. Ermenistan Devlet Başkanın bu beyanları Türkiyede tepkiye neden olmuştur. Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Burak Özügergin bu sert söylemlerin ne Ermenistana ne de iki ülke arasındaki normalleşme sürecine yararlı olmayacağını, Türkiyenin barış dili kullandığını ve bölgesel bir vizyonu bulunduğunu, bu vizyonun içine normalleşme süreci kadar Karabağ sorunun çözümünün de girdiğini, birlikte istikrarın sağlanmasını refah içinde yaşanmasının amaçlandığını ifade etmiştir. Ancak anlaşılan Ermenistan Başkanının bölgesel bir vizyonu yoktur. Tek amacının, Diasporanın yardımıyla, hiç bir önkoşula tabi olmadan, Türk sınırını açtırmak ve Karabağda da mevcut durumu olabildiğince sürdürmek olduğu görülmektedir. Gelecek yazımızda bu konularda Ermenistan Dışişleri Bakanı Edvard Nalbantyanın neler söylediklerine değineceğiz.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "ERİVAN TÜRKİYE'Yİ ELEŞTİRİYOR ." Avrasya

İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2010 / 15. Haziran 17. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/ERIVAN-TURKIYE-YI-ELESTIRIYOR

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır